



**GAVE:** Giver Louis Torjussen og museumsbestyrer Anne Sophie Høegh-Omdal viser fram uttrekksbordet Lillesand by- og sjøfartsmuseum har fått i gave.

# Museet fikk spennende gave

● **Nederlandsk «betaaltafel» som ble funnet drivende i sjøen før 1900**

Lillesand by- og sjøfartsmuseum har fått en spesiell gjenstand i gave. Et nederlandsk uttrekksbord fra ei seiskute har blitt donert til museet. – Storartet, sier museumsbestyrer Anne Sophie Høegh-Omdal.

**SINDRE HAUGEN MEHL**  
sindre.haugen.mehl@lp.no

Louis Torjussen fra Kristiansand, bosatt i Kongsvinger, har gitt bort et nederlandsk bord, et såkalt "betaaltafel", til Lillesand by- og sjøfartsmuseum.

Gjenstanden er arv fra Laura Elisa Ramsøy (1900–80) som vokste opp på Ramsøya utenfor Skottevik.

Der tjenestegjorde hun som husholderske hos Louis Bastrup. Da han gikk bort ble Ramsøy boende som hushjelp hos Torjussens foreldre. Louis Torjussen arvet bordet da Ramsøy døde.

– Bordet ble funnet drivende i sjøen, antakelig etter et skipsforlis en gang før 1900, sier Torjussen.

Han gir bort bordet på grunn av plassmangel hjemme.

– Jeg er veldig interessert i kystkultur og syntes det var synd om bordet skulle gå tapt. Jeg synes jobben som har blitt gjort her på museet er så bra, og dessuten passer det fint at bordet havner i samme kommune som det ble funnet og har stått, sier han.

## Vært på seilskute

Bordet er av solid eik og har vært om bord på ei seilskute. Det kan man vite fordi bordbeina ikke er like lange og det er skruefester under beina.

Bordet har vært boltet fast og ble brukt til oppbevaring og utbetaling av penger.

– Bordet har mange rom, noe som sannsynligvis kan forklares med at det har vært mange typer valutaer som har blitt oppbevart der. Dette er en kapteins bord, og han har sikkert utbetalt hyra til mannskapet fra bordet, sier bestyrer Anne Sophie Høegh-Omdal ved Lillesand by- og sjøfartsmuseum.

Denne type bord ble først laget på midten av 1700-tallet. Hvor gammelt dette bordet er ukjent.

– Ramsøy visste fint lite om bordet. Siden vrakgods var statens eiendom og etter regelverket skulle pliktavleveres, snakket man ikke så høyt om funnet, sier Torjussen.

## Etterlyser låsen

På bordet var det opprinnelig ei uttrekkbar bordplate og ei låsekasse.

Låsen ble fjernet da bordet sto på Ramsøya.

– Jeg husker at låsen var der da bordet sto på Ramsøya, sier Torjussen.

Han tror låsen ble fjernet mellom 1975 og 1980.

Høegh-Omdal ønsker gjerne informasjon om hvor låsen har blitt av.

– Låsekassene som ble brukt var veldig verdifulle. Sannsynligvis har låsen gått tapt, men vi vil prøve å finne ut av hva som har skjedd, sier hun.

## Vil tidfeste bordet

Høegh-Omdal har planer om å få eksperter til å se på bordet, for å finne ut hvor det har blitt laget, hvor materialet er fra og hvor gammelt det er.

– Det er nederlandsk stil, men materialene kan være fra Norge. Jeg tenkte å sende prøver av treverket til Nasjonalmuseet i Danmark. Der kan de få aldersfestet bordet, sier hun.

Fra 1600-tallet lærte vi mye fra nederlenderne, blant annet bygging av møbler som uttrekksbord og skap, stabbursformen, bruk av lin og rosealing.

Nederlenderne kjøpte tømmer i Norge, og tilbake fikk vi møbler.

## Vil lage utstilling

Høegh-Omdal er svært fornøyd med gaven.

– Det er storartet å få noe slikt. Jeg hadde aldri gitt det bort om det var mitt, sier hun.

Torjussen og Høegh-Omdal synes det er riktig at det blir stående på museum.

– Nå går det ikke tapt og mange kan få glede av det, sier Høegh-Omdal.

Hun sier museet skal gjøre alt for å ta vare på bordet og skaffe mer informasjon om det.

– Når sesongen er over ønsker jeg å lage en vrakgodsutstilling med gjenstander som har blitt funnet fra skipsforlis, sier hun.

Foreløpig står bordet i Tollboden sammen med livbåten Castor.

**Andas**  
Sorlandets begravelsesbyrå siden 1933  
Døgntelefon: 38 17 74 50  
www.andas.no

**Topland Begravelsesbyrå**  
Lillesand - Høvåg  
Birkenes - Justøy  
Vi besørger alle byrå-tjenester, og ønsker, sammen med pårørende, å bidra til en personlig og verdig gravferd.  
**Arne Topland,**  
Tlf. 37 04 06 76  
(Hele døgnet)

**Conradi Begravelsesbyrå**  
Lillesand - Høvåg  
Birkenes  
Inneh.: Tonje Margrete og Trond Magne Teistedal  
Vi besørger alle byrå-tjenester  
**Tlf. 37 04 65 95**  
Hele døgnet